

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

21. De quarto gradu amoris perfecti, quo homo continuò Dei præsentia
frui nititur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

rendo, plus ad lucrum animarum divinæque gloriæ augmentum momenti adferre non possent, quàm dum in similes querelas abeunt, & à pacificâ morbi tolerantia per inutilia desideria non sine amoris divini dispendio miserabiliter divagantur.

22. Imponamus coronidem huic capiti, magni Salmeronis testimonio; qui hanc objectionem pertractans, An non utilius mortalibus, & ad Dei honorem fuisset illustrius, Christû, diutius inter homines versari, quàm post triginta trium annorum decursum morre defungi, & tam singulare virtutum suarum exemplar hominum oculis subtrahere. Respondet, Christum Dominum in cruce, in tam supremo atque heroico gradu virtutum se omnium exhibuisse exemplar, ut major inde in Deum gloria, & ad nos meriti, & exempli redundarit beneficium, quàm si semper unâ nobiscum vixisset, & nos vitæ exemplo verboque docuisset: præterea Christi charitatem morte tam acerbâ detectam atque manifestatam tanti esse splendoris & efficaciam, ut nulla vitæ etiam longissimæ merita illam æquare possint: denique mortem crucis tantâ patientiâ à Christo toleratam ad vitij fugam virtutisque amorem in nobis excitandum plus attulisse stimuli atque momenti, quàm vitæ illius innocentissima, &

Ex Christi
passionae.
Lib. 10.
traç. 3. ad
7. arg.

varijs virtutum luminibus & documentis referta & multis annorum millibus nobiscum traducta adferre potuisset: qui doctissimi hominis sensus ad posteros etiam literis commendatus, quantum ad patientiæ cum charitate conjunctæ supra cæteras virtutes præstantiam faciat, nemo est qui non videt.

C A P. XXI.

De quarto gradu amoris perfecti, quo homo continuo Dei præsentia frui nititur.

Quartum gradum amoris perfecti ab Angelico Doctore assignatum dixi hunc esse, quando amicus amico desiderat convivere, eius delectari conspectu, colloqui recreari, illum quàm potest amicissimè, & ut illi collibitum est, tractare, eumque præsentem omnibus obsequijs officiisque colere, atque demereri; qui gradus ceteris altior est, tresque alios præsupponit, estque amoris genio ac indoli conformior: qui semper majorem cum amico conjunctionem affectat, donec de duobus unum quodammodo inseparabiliter efficiat.

Huius gradus condiciones & officia, ex humanis amicitijs propius

L. Amor
amantem
amato
gi petit.

2.

Exemplū
Iacob eum
Iosepho.

pius inspiciamus. Amat Patriarcha Jacob præ cæteris liberis filium suum Ioseph, hunc ubi audit extinctum, & à ferâ pessimâ devoratum, luget inconsolabilibus lachrymis: audit deinde præter spem à reducibus ex Ægypto filijs illum vivere, totiue regno secundum à Pharaone dominari; ille tum tum quasi de gravi somno: vigilans, cum filiorum verbis prius fidem vix haberet, ubi tamen venerunt in eius conspectum plaustra & universa, quæ Ioseph miserat, revixit in eo spiritus, & ait: *Sufficit mihi si adhuc filius meus Ioseph vivit; vadam & videbo illum antequam moriar.* Itaque unum è plaustris conscendit, filiumque Ioseph obviam egressum amplectitur, tanto perfusus gaudio, ut ei diceret: *Iam lætus moriar, qui vidi faciē tuam, & superstitem te relinquo.*

3.
Ex huius
gradus 2.
effectis
dico.

Deo ad-
hærere &
in illo
conquies-
cere.

2.2.4.9.

4.

Scriptura sacra dum hominis ad hunc quartum amoris gradum evecti munia, rudibus lineamentis adumbrare vult; dicit illum Deum quærere, cum Deo ambulare, Deum sequi, illi adhærere, Deum tenere, cum illo manere, de Deo delectari, exultare in Deo, Deum possidere, & ab illo possideri: ex his omnibus duo seligam, quæ ad rem nostrâ maximè facere videntur: Deo scilicet adhærere, & in suavissimâ cum illo communicatione conquiescere.

Doctor Angelicus dum varios

charitatis habitus affectusque distinguit, quorum alij sint incipientium, alij proficientium, alij denique perfectorum: primos dicit in hoc præsertim studium operamque ponere, ut peccatis resistant, quorum impugnatione in charitatis actibus inquietantur; Proficientes verò, qui hanc impugnationem minus sentiunt, jam securiùs ad profectum intendere; Perfectos verò, etiamsi in charitate & ipsi proficiant, non tamen in hoc præcipuam eorum curam studiumque versari, sed ad hoc ferri potissimum, ut Deo, quantum possunt, inhæreant: ad quem gradum eniti vellet omnes, qui se amoris perfecti perstudiosos profitentur; imò eorum, ut appellat, cæcitatem atque stultitiam deplorat, qui semper Deum quærunt, & ad eum suspirant assidue, frequentibus & quotidianis desiderijs ad eum clamant & pulsant, cum ipsi sint templum Dei vivi, & Deus in eis verè habites, eorumque anima sit sedes Dei, in qua ille continuè requiescit. Quis instrumentum aliquod quærit foris, quod scit apud se reconditum? aut quis instrumento aliquo uti potest, quod tanquam absens requirit? aut quis cibo confortatur, quem appetit, & quem sibi ad manum non esse arbitratur? sic, inquit, viri justi Deum semper quærentis, & nunquam illo fruētis vita, actio-

Triplex
charitatis
studium.
Aliud in
incipiente
2. in pro-
ficiēte.
3. in per-
fecto.

Opusculo
De Beati-
tudine c. 3.

Q 2 que

5. que omnis minus perfecta sunt: *Et hæc in quarto nostro gradu reperitur.* Fruitio, inquit ibidem, est delectatio proveniens ex conjunctione intellectus & affectus in Deum; huic conjunctioni student illi quam maximè, qui huius quarti gradus perfectionem attingere: hinc illæ prolixæ orationes, & in familiari cum Deo sermocinatione pervigilata noctes, hinc illa mentis quietas admirabilis ex attentione & suavi cum Deo communicatione proveniens, ut nec oculum aperire, nec spuere, nec aliquid corpusculi membrum commovere audeat, ne aliqua particula de fruitione sponsi tam amabili depercat.

6. Hinc sponsa in Canticis sponsum nunc invitat ad secretos hortorum secessus, nunc ad cubile genitricis suæ, ut tanto securius & abundantius sponsi sui delicijs perfruatur. Arsenium interrogavit aliquando Abbas, cur homines fugeret: Absit, inquit ille, ut illos velut exosos fugiam; scit enim Deus, quam illos amem: sed cum Deo & simul cum hominibus versari familiariter non possum: Deum enim & sanctos unius esse voluntatis, & sententiæ reperio, in hominibus magnam iudiciorum affectuumque varietatem atque dissonantiã esse video, quapropter hos fugio, illis verò adherescere conor.

7. Secesserat alter in Eremiti remotiorem ab hominibus solitudinem; forte fortuna eò penetravit

unus alius, & viso altero, cursu ad illum contendit colloquendi gratiã, sed frustra; alter enim concitatiore fugã ab eius se conspectu proripere conabatur: cumque ille ad fugientem inclamaret: Siste, siste, homo Dei, te ego propter Deum convenire volo, & propero: & ego, inquit solitarius, propter Dei amorem te fugio. Ita scilicet uterque senex amantissimam cum Deo communicationem, quam non semel gustarant, hominum interventu dissipari lædi que arbitrabantur.

8. Alios verò, quos instituti necessitas, & divinæ gloriæ propagandæ ratio inter medios hominum catus tumultusque retinebat, unicum studium tenuit, ut à rebus sub aspectum cadentibus animos abstraherent, & intimo mentis secessu soli Deo vacarent, & attenderent. S. Bernardus diem integrum ad stagni marginem iter facit, nec locum aut stagnum advertit. S. Thomas, & S. Bonaventura à Rege Ludovico invitati simul prandium sumunt, nec cibos quibus vescuntur, animo ad altiorum contemplationem elevato, discernunt. S. Petrus Alcantara annos complures intra claustra cœnobij versatur nec communes ad Refectorium aliæque loca descensus internoseit, ad eò ut præcœtium vestigijs, ne aberraret, cogere retur infiltrare. B. Aloysius Gonzaga,

Alij creaturarum aspectum

Bernardus

Petrus Alcantara

B. Aloysius Gonzaga

zaga, quo in loco in communi cœnaculo sederet superior, et si sæpius jam in illo, & cum illo comedisset, non distinxerat, ab altero id discere debuerit, cum id illi scire incumberet: nec apparatus altaris, ante quod toto matutino tempore preces fuderat, roganti aperire potuit, quod ad illum nec oculos nec animum attendisset. Scilicet in istis heroicis Dei amatoribus regnabat divinus Amor solusque velut triumphator in corde residens reliquas omnes animi corporisque facultates secum ad Deum rapiebat.

9. Aristoteles in problematis causam cur rusticani homines melius viarum recordentur, quas semel obierunt, quam Philosophi, qui sæpius iter illud fecerint, hanc assignat, quod Philosophus animo altioribus cogitationibus occupato ad illa non reflectat, rusticus verò oculis & affectu terræ defixus inhæreat.

10. Idem accidit illis, quos amoris flamma supra res humanas evexit, & ceterarum rerum oblitos in amantissima cum Deo consuetudine suaviter occupatos tenet. Dicunt illi, quod B. Franciscum de Salez solitum dicere legimus: *Quod Deus non est, nihil mihi est.* Falleris si hos à Dei familiaritate complexuque negotiorum multitudine avellere te posse existimas; habent illi interius secessum, in quo cum Deo

deliciantur negotijs omnibus impenetrabilem; uti secretario, quem agendorum moles angebat, respondit S. Antoninus; quemque ut sibi construeret, confessarium suum monebat S. Catharina Senensis. Neque hoc difficile esse Amori arbitratur Hugo de S. Victore, cum Deus ipse hunc amabilem secessum fabricari velit, si non ingreaiatur. Ibi S. Apostolus Paulus tot Ecclesiarum velut in cunis vagientium curâ distentus suavissimè cum Deo suo, sive comedat, sive bibat, sine labore, sive de vita periclitetur, sive cum morte decertet, amore quasi somnum dulcissimum conciliante requiescit. Infantes videmus ita matrum collo ambobus brachijs implexos, ut si unum è brachijs abstraxeris, altero stringant fortius; si utrumque divellere tentaveris, omnibus corpusculi viribus lachrymisque luctentur in contrariū, & ad id juventur à Matribus, quas plurimum amor ille infantilis delectat. Idem accidit homini, quem innocentia vitæ, & ardentior dilectio ad divinos amplexus evexit, si negotiorum multitudo, si hominum importunitas illos conentur abrumpere, adherent illi fortius & perseverantius, nec hominum excidere gratiâ, aut inurbanitatis notam verentur incurere, dummodò Deo suo fruantur, pallij jacturam cum Josepho.

II. Ut infantes matrum amplexibus.

pho perlubenter faciunt, & rerum humanarum commodis fructuque privantur, ut divinæ amicitiae bona, & inexplicabilem voluptatem integram inviolatamque conferrent.

12.
Symbo-
lum amo-
ris a hæ-
rentis ca-
nis.
Curt. lib. 9
Indacus.

Sophis Rex Indorum, ut Alexandro magno, quàm nobiles ad venandum canes aleret, quàm leonibus infestos, quàm in defensione moris que pertinaces, ostenderet, in conspectu leonem eximiae magnitudinis iussit emitti, & quatuor omnino admoveri canes, qui celeriter occupaverunt feram: tum & ijs qui assueverant talibus ministerijs, unius canis leoni ad hærentis crus avellere, & quia non sequebatur, ferro amputare cepit: nec sic quidem pervicaria victa: rursus aliam partem secare institit, & inde non sequens hærentem, ferro subinde cædebat, ille in vulnere feræ dentes quoque moribundus infixerat. Atque hoc ego emblemate perfecti Amoris constantiam representari mihi existimo; qui ubi semel Deum apprehendit, ita res omnes humanas despiciat, ita infra se positas arbitrat, ut omnes fortunas, vitæque commoda everti dissiparique facillè sinat, dummodo Deo tranquille potiatur; quæ amoris animique magnitudo rerumque despicientia ita Deo placet, ut ingentibus bonis eam etiam in hac vita remuneretur.

Mechtildem ex his amantibus divinitus non ultimam tantam gratiarum copiam, deliciarum cælestium affluentiam obruit quodammodo sponsus ille cælestis, ut semimortua è choro efferrè debuèrit.

13.
Exempla
amantium
amato ad-
hærentium.

Beata Angela Folignia post diuturna certamina, cruceisque acerbissimas, ad divinos tandem admissa complexus, tot redundavit voluptatum omnium torrentibus, ut si omnes omnium hominum deliciae atque amœnitates in unum cumulum cogerentur, præ illis, quas ipsa perceperat, nihil essent, easque vel Seraphinis ipsis esse inexplicabiles assererat.

Possent paria referre de pluribus alijs: uti de S. Teresa, dum in cicatrice vulneris in manu Christi, & totius corporis splendorem admirabilem die Resurrectionis Christi lætabunda conspiciat. De S. Francisco Assisiano, dum etiam supra arborum cacumina flammis amoris, & cælestium rerum inenarrabili voluptate sensuque subvehitur. De altero Francisco Paulensi, dum pari deliciarum absorptus oceano, nihil aliud profert quàm: *O charitas!* de tertio item Francisco Indiarum Apostolo, qui dum tantos gaudiorum cælestium incurfus angustiae pectoris non capiunt decantatum illud, *Satis est ingeminare non cessat; denique de quarto Francisco de Salez Episcopo omnium suavitatum & sanctissima-*

etissimarum affectionum hortulo amoenissimo, qui ob nimiam deliciarum abundantiam de vitâ periclitatus Deum rogare coactus est, ut torrentes illos listeret, ac futuræ beatitudini reservaret.

14. Possent de tribus Catharinis non ab similia professione. 1. De Genuensi, quæ cum Deo jucundum amoris certamen inire visa est, dum magnâ animi deprecatur demissione, ut gratiarum profusioni velit parcere, easque in longè se digniores transferre; ille verò ita dona sua in illam congerit & perseveranter exaggerat, ut viribus destituta & sui imposita, Deo victori cedere compellatur. 2. De Senensi, quæ paribus cum Seraphinis ardoribus accensa & in eorum velut chororum admissa, privilegio singulari in ipsius divinitatis gremio conquiescit. 3. De Bononiensi, quæ post frequentes de humani generis hoste relatos triumphos, tantam sibi apud Deum, cælestesque spiritus conciliavit gratiam, ut in ea ornanda, & beneficijs cumulanda contendere inter se viderentur.

15. Possent etiam S. Patris nostri lachrymas cælestis dulcedinis testes adducere, vel potius ab eius testimonio firmamentum petere, quo dixit, si Sancti non ampliora à Deo beneficia favoresque accepissent, quàm illa, quæ in eorum

leguntur historijs, se suas cum illis gratias non esse commutaturum: quin & eius alumnum & sequacem Patrem Joannem Sanchez accerferem, qui auditus est dicere, tantis se à Deo perfundi delicijs, ut si omnes mundi voluptates, quæ sunt fueruntque, in unum cumulum conflarentur, earumque sensus perpetuaretur in annorum decursibus innumerabiles, omnes illas præ suis, quibus vel unius quadrantis spatio fruebatur, libentissimè contemneret.

O quàm beatum fortunatumque est, Dei præsentia perseverantissimè frui, & ad tam deliciosi, ac semperfluentis & irrigui fontis marginem dulcissimè refici, & conquiescere; ubi ne sit in desiderando anxietas, ubi habeas unde satieris, & ne sit à satietate fastidium, reperis unde desiderium accendas: quàm præterea ex alia parte, quàm insulsam est & inurbanum, quàm nocens & dedecoris plenum, à rebus fugientibus & vilibus emendicare voluptatulam, & velut guttatim sorbillare: quam è plenissimo fonte ultrò profluentem copiosissimè haurire, si velis, possis: hinc illa lacrymæ B. Magdalenæ de Pazzi, cum sancti moniales ad monasterij crates cum sæcularibus tam libenter temporis fallendi gratiâ fermocinari, intueretur, malletque

16. Quam beatus ille complexus.

17. Secessus miser.

quæ ipsa tot horas in flammis purgantibus cruciari, quot in illis cum advenientibus invitè consumere cogebatur; neque enim credebat moniales ab illis tales recedere, quales ad illos ingressæ fuerant: Nolim quidem se veriùs hîc quàm oportet agere, cum sciam S. Benedicti cum sorore Scholasticâ colloquia, quantas amori in Deum augendo flammis in utriusque pectoribus excitarint; sed quia in multis tam ardentia corda incensâque linguas non facilè reperies, ita etiam à prolixis illis contabulationibus plus detrimenti, quàm adjumenti amorem divinum haurire meritò dixeris.

CAPUT XXII.

Amor perfectus ad perfectam Dei fruitionem, quam habiturus est in alterâ vitâ, aspirat.

I.
Quid in hac vita amantem cruciet.

Habet aliquid onerosum, aliquid permolestum amori mortalis hæc vita, in qua terrena corporis moles visco suo animi pennas inficit, ne ad cælestis sponsi complexus, congressusque, ut lubet, evolare possit; quotidiana edendi, dormiendique necessitas non parum temporis intercipit, quod multò suaviùs in jucundo

amoris cum divina bonitate commercio collocaretur; hinc amoris suspirantis ad æternas illas sedes affectus suavissimi & ardentissimi.

Moysem aspice: admissus ille ad intimam cum Deo familiaritatem, ab eius colloquio facie radijs coruscante revertitur; ut filij Israël in eum oculos intendere propter fulgorem erumpentem nec audeant, nec possint: hac tamen ille tantâ tanquæ amicâ cum Deo consuetudine non contentus, ad perfectiorem fruitionem aspirat. *Ostende*, inquit, *mihi faciem tuam*. Simeon senex ille Deo plenus etsi verbum infantilibus membris vestitum tenerimè brachijs esset complexus, eoque thesauro potitus, quo majorem Deus homini elargiri non potest, absolui nihilominus vinculis corporis efflagitat, quo in ampliorem boni jam degustati possessionem admitti possit. S. Paulum, si Chrysofomo credimus, raptus ille in tertium cælum ita delicijs cælestibus impleverat, ita à rerum omnium sensu abstraxerat, ut si flammis mortales illi adhiberes, non sentiret, non uretetur; & tamen quasi tantarum voluptatum non meminisset, aut præ illis, quas expectabat, parvi duceret, exclamar: *Cupio dissolui & esse cum Christo*.

Amantium huiusmodi vox est com-

2.
Animus
oprat ar
ctius uis

Moyse.

Simeon.

S. Paulus
1. de Cor.
p. 13.